

INHOUDSOPGAVE

I. VERKENNINGEN 3

Een beladen onderwerp - De bronnen - Hof en geschiedschrijving na de Franse Revolutie
 - Een schone lei - De uitdaging van Norbert Elias - Verificatie, falsificatie, toetsing - Elias
 en de moderne geschiedschrijving: gebrekkige communicatie

II. ELIAS EN KRÜDENER 18

Elias' *höfische Gesellschaft* - Architectuur, standsbesef en statusconsumptie - Etiquette
 en ceremonieel - Hoofse eigenschappen - *Werden und Wan del* ∞ Krüdener's *Rolle des Hofes*
 - Probleemstelling en algemeen overzicht - Toepassing van de uitgangspunten: Weber's
 model - Het hof als *Herrschaftsinstrument gegenüber den Untertanen* - Het hof als *Macht-*
instrument gegenüber dem Adel - De vorst als monopolist: economische positie en sociale
 status - Krüdener's conclusie ∞ De theorie in kort bestek

III. VORST, ADELEN DE STAAT 43

De zwaartepuntverschuiving volgens Elias en Krüdener ∞ Economie, bestuur en leger -
 Centrum en periferie; belasting en geweld - Vorst, elites en sociale mobiliteit - Frankrijk:
pouvoir et grandeur - *Monarchia Austriaca*: dyarchie - Het Rijk ∞ Conclusie

IV. AAN HET HOF 87

Elias en Krüdener ∞ *Noblesse oblige* als paard van Troje? - De evenredige stijging van
 rang en dwang - Het hof als beurs; alle eer als afgeleide eer - Domesticatie: *push* en *pull*
 factoren - politiek achter de tralies? ∞ Conclusie

V. CEREMONIEEL EN POLITESSE 103

Elias en Krüdener: etiquette als machtsmiddel van de vorst ∞ Omgangsvormen als machtsmiddel? - Begripsverwarring: *politesse*, etiquette en ceremonieel - Ritueel koningschap - Frankrijk: *grandeur et magnificence* - Het *Maison d'Autriche*: *gravitas* en *Pietas Austriaca* ∞ Conclusie

VI. HIERARCHIE EN CONFLICT 138

Elias' koningsmechanisme ∞ Facties aan het Franse hof - Standgenoten als concurrenten - Het Weense hof en het Rijk - Prestigeconcurrentie en koningsmechanisme - Facties, statusdissonantie en conflicterende loyaliteiten - Het informele circuit: de vrouw als intermediair ∞ Conclusie

VII. HOF EN CIVILISATIE 158

Elias en Krüdener ∞ Het hof als model van verijnd gedrag - het hof als kijkdoos van het civilisatieproces - Driftbeheersing als criterium van civilisatie - Hof, adel en opvoeding: van *Fremdzwang* naar *Selbstzwang*? - De taal van patronage - *Sozialdisziplinierung* en integratie in de staat ∞ Conclusie

VIII. SLOTBESCHOUWING 180

Het betoog van Elias en Krüdener nader bekeken - Elias' oeuvre als gesloten geheel - macht en mythe

IX. RÉSUMÉ EN FRANÇAIS 188

LITERATUUR 192

PERSOONSREGISTER 217

CURRICULUM VITAE 220